

norsk shakespeare tidsskrift

Ole Mads Sirks Vevle [Min side](#)

Årlig abonnement - Norge

Illustrasjonsbilde til «Ka? TARSIS!», malt av Judy Sirks Vevle.

Farlig som grenser til flaut

(Bergen): I forestillingen «Ka? TARSIS!» dras vi inn i gudommelige livsanskuelser med voldsom kraft, samtidig som det hele tiden forblir uklart hva som er ekte på liksom og hva som er virkelig ekte.

Tekst:

Grethe Melby

Det er symptomatisk at når forestillingen *Ka?TARSIS! – et sammenbrudd i tre deler* starter blir vi innledningsvis vi møtt med en slags advarsel, en

slags *disclaimer*. Advarselen går ut på at det vi skal komme til å oppleve kan føles truende, skremmende eller fornærmende, eller at vi på et annet vis kan komme til å føle oss forulempet. Og at det ikke er meningen.

Kontrovers

Det er ikke rart. Når enkeltmannsforetaket nå går til teaterscenen, har han allerede arbeidet i konsertformat, på plate i tillegg til at han har jobbet med film. Mens konsert- og plateanmeldelser har medført regelrett slakt og terningkast én, har Vevle også opplevd å motta pris på filmfestivalen i Cannes i 2003 for kortfilmen *Love is the law*. Og selv om han aldri har blitt en komet på kunsthimmelen, har han likevel etterlatt seg visse inntrykk. Kunstkritiker Tommy Olsson omtaler hans film *But what is it all about*, slik:

«Det är i och för sig bara en kille som löper runt i skogen och skriker «Fuck you!», men det är ganska effektivt. Hade man bara placerat videon direkt vid ingången hade hela utställningen dramatiskt skiftat karaktär – nu har den gömts undan längst inne i ett hörn på övervåningen. Säkert oavsiktligt. Jo, jag vill tro det. Jag VILL tro det. Paranoian

KA? TARSIS - ET SAMMENBRUDD I TRE DELER

Av Enkeltmannsforetaket Ole
Mads Sirks Vevle

Konsept og utøver: Ole Mads
Sirks Vevle

Kunstnerisk fødselshjelper:
Marita Moe Sandven

Dramaturg: Nicola Gunn

Lysdesign/tekniker: Thomas
Bruvik

Produsent: Camilla
Svingen/Syv mil AS

BIT teatergarasjen og

sitter i mig som en klo.»

Frontlosjefestivalen, 29. februar
2020

Anmelder Anders Giæver opprettet i sin tid en ny «Snakkispris» etter å ha sett filmen *My Loneliness is killing me* i filmtidsskriftet *Z* (nr. 3, 2005), fordi den delte publikum i to ved hjelp av sine sterke virkemidler. Men mest kjent ble nok Ole Mads Sirks Vevle – eller rettere sagt *Enkeltmannsforetaket Ole Mads Sirks Vevle* – da han i 2003 fikk Jørn Mortensen, daværende festivaldirektør for Momentum til å sende en personlig skriftlig beklagelse til kulturminister Valgerd Svarstad Haugland. Årsaken var at Vevle blant annet skrek «Det er Satan som er vår far» under festivalens åpningskonsert. Det avfødte selvsagt en debatt om hvor fri kunsten kan være, og om hvor grensen går.

Vises også på Oseana
kunstmuseum 4. mars 2020.

Arbeid med forventninger

Hvorfor er det viktig for meg å trekke alt dette frem, nå? Rett og slett fordi alt dette medfører at det er knyttet en slags forventning til denne forestillingen.

Og det velger Enkeltmannsforetaket Ole Mads Sirk Vevle aktivt å forholde seg til. Som publikum blir vi bedt om å ta forbehold om at uansett hva det er vi skal oppleve, så er det satt i scene. Deretter blir vi minnet om at det finnes en kontrakt mellom publikum og utøver, og det presiseres hele tre ganger, med stigende styrke at dersom publikum bare utfyller sin rolle, mens Vevle utfyller sin, «så kommer dette til å gå helt fint». Helt betryggende er det dog ikke. Det er noe med den gjentakende, insisterende formen som allerede ligger latent når denne forteksten presenteres, og at publikum blir ansvarliggjort for sine egne reaksjoner (det blir understreket at det når som helst er lov å forlate forestillingen, selv om man ikke kan loves å få pengene tilbake). Samtidig er det gjort slik at det kan vekke latter – for alt dette vet vi jo egentlig, ikke sant – og slik skapes en type ambivalens som er ganske gjenkjennelig for meg fra andre tidligere prosjekt.

Men hvor skal vi reise?

I tittelen antydes det at vi skal oppleve er noe som *kan* være sjelens renselse fra det sanselig - slik vi kjenner begrepet katarsis fra Platon. Men omskrevet slik at det står med et bergensk KA? – altså spørsmålet «hva» – etterfulgt av versalene TARSIS!, kan tittelen også leses som noe helt annet.

I følge Store norske leksikon er Tarsis nevnt i det Det gamle Testamente og i Tanakh som et fjernt land. Nettleksikonet Wikipedia kan ytterligere fortelle at betydningen er omdiskutert, da referansene er mange – for eksempel er Tarsis det stedet den femte profeten Jona ville reise til, og vekk fra herren, uten å lykkes med det.

For enhver som liker å gå på jakt etter mening, og intertekst, er denne forestillingen en gave. Dette er definitivt kunstneren som filolog som undersøker sammenhengen mellom begrep innen jødisk og

hellenistisk litteratur, men jeg tror egentlig at slik har Vevle alltid jobbet. Det kan virke som om kunstnerens store livsprosjekt er å stadig undersøke et bestemt formspråk i nye formater - fra tegneserie til film til konsert til masteroppgave til teaterforestilling.

Patosfylt og kroppslig

I løpet av forestillingen er det mye roping, skriking, ulike påstander og spørsmål - alt knyttet sammen som mangefasetterte tekster som kan oppleves på svært komplekse – men også riktig så banale på en gang: «hvorfør er vi her?» og: «hvem er vi?» – og det er denne bevegelsen mellom det storslåtte og det banale som kan sette oss i bevegelse – men også skape en avstand – og som kanskje er noe av årsaken til at responsen hos publikum kan bli så delt.

Slik har jeg det i alle fall selv. For her handler det om å være, men ikke minst, om hvorfor vi er her, og jeg veksler med å la disse eksistensielle spørsmålene gripe meg, til å kjenne på den følelsen jeg pleier å få når jeg vil vekke fra et kleint nachspiel der folk bare er for fulle og filosofiske. - Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg? skrikes det et sted i seansen, og gjentas så på ulike språk, som om det jaktes på selve betydningsinnholdet.

Men dette er også en modus operandi som kanskje mest minner om uttrykksformer vi kan oppleve i frikirkemiljø der det tales i tunger eller formidles åpenbaringer. Det svettes, det prustes, det grines, her falles det om kull, det krekes.

Alt mens en tekst full av utallige referanser jeg ikke greier å ta inn kjøres ut. Men jeg lar meg imponere av den rytmiske fremføringen av teksten, de gjennomtenkte gestene, den fysiske utholdenheten.

Pinefullt pinlig

Mot slutten av forestillingen tas det til et nytt nivå, et nytt lag. Stemmen forandres til en barnslig stemme, mens vi blir bedt om å holde på en hemmelighet som «mannen har sagt ikke må fortelles til noen.» Det oppleves som farlig fordi det grenser til flaut.

Det blir med ett uklart om publikumskontrakten er brutt, og om Vevle mener alvor når han presenterer det som oppleves som en overgrepshistorie. Det er krevende å sitte der og ikke vite om man plutselig er omgjort til en slags betraktende i en slags terapirolle man aldri har bedt om. Om det er iscenesatt er det pinlig, om det er ekte, er det ansvarliggjørende – men også overskridende. Jeg blir sittende og tenke på om det er mine grenser som utfordres her. For jeg vil veldig gjerne at akkurat den seansen bare skal ta slutt.

En helt ekte plastblomst

Heldigvis tar det slutt. Det tar litt tid å komme seg, og litt tid for å klare å reflektere over at forestillingen slett ikke er uten humor. For når skjorten rives av, så knappene spretter og faller på gulvet, er lyden av knappene så ynkelig at den står i kontrast til den dramatiske gesten. Og når det insisteres på at alt er ekte, selv det ekte scenelyset, de ekte kulissene og den ekte plastblomsten, løftes paradoksene frem. Plutselig åpnes døren i lokalet, slik at vi ser rett ut på gaten – noe som jo understreker at vi er i et avgrenset teater, ikke i «den virkelige verden» – om vi ikke da nettopp skal akseptere at også en teaterforestilling er en virkelig hendelse. (Publisert 03.03.2020).

Referanser:

Olsson, Tommy: (2004, 1.juni) «*Vem är rädd för brunt, grått och...eh, brunt?*», Kunstkritikk.no, hentet 24.februar 2020

<https://kunstkritikk.se/vem-aer-raedd-foer-brunt-gratt-och-eh-brunt/>

Gieæver, Anders: *Kastraksjon, impotens og maskulin avmakt - norsk kortfilm 2005* Z Filmtidsskrift, nr. 3, 2005, Hentet 24. februar 2020 fra <https://znett.com/2005/08/kastrasjon-impotens-og-maskulin-avmakt-norsk-kortfilm-2005/>

Tarsis. (2019, 20. juni). I Store norske leksikon. Hentet 24. februar 2020 fra <https://snl.no/Tarsis>

Kontakt oss**Adresse**

Norsk
Shakespearetidsskrift
c/o Litteraturhuset
Wergelandsveien 29
N-0167 Oslo

Telefon

(+47) 971 96 772

E-post

redaksjon@shakespeare
tidsskrift.no

Følg oss

Facebook

Om oss

Norsk Shakespearetidsskrift dekker teater og scenekunst i inn- og utland, gjennom artikler, intervjuer, festivalomtaler og essays.